

NRO 14119 Munkaskogsområdet och västra Vätterstranden - Hjo kommun

och Habo kommun i Jönköpings län Område av riksintresse för naturvård **Områdesnummer:** NRO 14119 **Områdenamn:** Munkaskogsområdet och västra Vätterstranden **Kommun:** Hjo samt Habo kommun i Jönköpings län **Kartblad:** 7E NV, 8E SV **Area:** Ca 1881 ha **Naturgeografisk region:** 23, Skogslandskapet i Tiveden – Tylöskogen - Kolmården. **Kust/havsregion:** - **Regionsindelning av sjöar och vattendrag:** - **Agrara kulturlandskapsregioner:** - **Landskapsformer:** Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m. **Riksvärde:** **Landskapstyp** **Naturtyp** **Vegetationstyp** **Arter** **Geologi** **Geovetenskap** **Vattendrag** **Fauna** 214

Värdeomdöme: Södra vätterstranden är en strand i transgressionsmiljö med av erosion påverkade strandbrinkar. Vid Munkaskog i Södra Fågelås finns strandlinjer och strandvallar som visar Vätterns nivå under tidiga skeden i dess utveckling. Där finns också ett komplex av raviner. Nykyrkebäcken och Moanäsbäcken utgör lek- och uppväxtområden för öring och harr. **Huvudkriterier:** A **Stödkriterier:** Nyckelområde, funktion **Förutsättningar för bevarande:** Fortsatt jordbruk med åkerbruk, bete av naturbetesmarker och skötsel av landskapselement. Skogsbruk med fortsatt stor naturvårdshänsyn i skyddsvärda biotoper i skogen och i områden där förutsättning finns för dessa. Den goda vattenkvaliteten i Vättern med tillflöden bibehålls. Kalkning för att motverka försurningsskador samt fiskevårdande punktinsatser i Vätterns tillflöden. Naturvärdena hotas särskilt av dikning eller andra vattenföretag, kulvertering eller förändringar av vattendragens sträckning eller bottenprofil, vandringshinder och vattenreglering, vattenuttag, utsläpp av försurande ämnen, tillförsel av organiska gifter, inplantering av kräftor och skogsavverkning längs vattendraget samt täkt, schaktning eller andra ingrepp som skadar ytformerna. Bland andra verksamheter, som negativt kan påverka naturvärdena, märks omföring av lövskog till barrskog, igenväxning eller igenplantering av åker- eller betesmark, gödsling av naturbetesmark, olämpligt lokaliserad bebyggelse samt andra anläggningar som t ex hamnanläggningar, muddring m.m. **Säkerställande och internationell status:** - **Områdets huvuddrag:** Munkaskogsområdet och västra vätterstranden bildar en cirka 30 km lång strand i transgressionsmiljö. Vätterns överstjälpning, beroende på att landhöjningen är större i norr än i söder och att Vätterns utlopp inte ligger i söder, har genom vågornas erosion medfört bildningen av vackra strandbrinkar i de mäktiga sandlagren. Stränderna har tydlig klintkaraktär. Sandavlagringarna har avsatts under skedet av isavsmältningen i vättersänkan. Sanden är ofta starkt kvartshaltig. Sekundärt har sedan strandterrasser och andra former från strandprocesser bildats vid Vätterns olika nivåer efter inlandsisens bortsmältande. Särskilt välutvecklade terrasser finns t.ex. vid Svedåns mynning, Häldeholm (Habo kn) och allra tydligast i det s.k. Munkaskogsområdet i S Fågelås socken. Fornstränderna kan följas utefter långa sträckor. De ligger högre över Vätterns nuvarande yta ju längre norrut de befinner sig. Ett stort antal åar och bäckar har skurit ut djupa raviner i de mäktiga lösa jordlagren. I åravinerna växer ställvis en frodig, ofta gråalsdominerad lövskog. Floran i ravinerna är rik och innehåller för trakten ovanliga lundväxter. I Munkaskogsområdet inom Hjo kommun finns en ca. 200 m bred strandterrass på en nivå av ca. 120 m.ö.h. Åt öster övergår terrassen i slutningen ner mot Vättern. Strandplanet är en av Baltiska issjöns tydligaste strandbildningar. Landskapet i Munkaskogsområdet är mer präglat av kultur än vätterstrandens närmaste omgivning. Åkrar, betesmarker, hagar omväxlande med djupa bäckraviner karakteriserar här naturmiljön. Området söder om Hjo, som innefattar delar av det typiska herrgårdslandskapet i Guldkroksbygden har stora geovetenskapliga naturvärden, bl.a. genom aktiva 215 erosionsprocesser och ett stort rekreativvärde med sandstränder, lövdungar och en naturpark vid Almnäs. **Anmärkningar:** Ett klass 2-obj och 1 klass 3-obj i VMI samt 5 klass 3-obj i Ä&H ingår i området.

Referenser: Fiskeriverket, beslut 1988-04-11 rörande Områden av riksintressen för yrkesfisket, områden av särskilt intresse för fritidsfisket samt områden av särskilt intresse avseende arter och

stammar av fisk. Bergquist, B. 1996: Särskilt skyddsvärda vattenområden med hänsyn till fiske, friluftsliv och förekomst av skyddsvärda fiskarter/stammar. Länsstyrelsen i Skaraborgs län, 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Mariestad. Bertilsson, A. 1991: Ängs- och hagmarker i Hjo kommun. Länsstyrelsen i Mariestad. Meddelande 8/91.